

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟ ΠΛΑΝΟ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΕΝΟΤΗΤΑΣ ΣΤΗΝ ΕΙΚΑΣΤΙΚΗ ΑΓΩΓΗ

Τίτλος Ενότητας: «Ζώα, πουλιά, και άλλα πολλά!»

Θεματική Περιοχή: Ταυτότητα

Βαθμίδα/Τάξη: 1/Α´ - Β´

Διάρκεια: 3 X 80 λεπτά

ΣΚΕΠΤΙΚΟ	ΣΤΟΧΟΙ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΟΥΣ ΔΕΙΚΤΕΣ
<p>ΓΙΑΤΙ; (Αναφέρεται στον Δείκτη Επιτυχίας 1) Για ποιο λόγο αναπτύσσονται οι συγκεκριμένες δραστηριότητες και ποιες πηγές χρησιμοποιούνται για παραγωγή ιδεών;</p> <p>Τα παιδιά καλούνται να πειραματιστούν με τυχαία σχήματα και να παρατηρήσουν και εξερευνήσουν φιγούρες ζώων (γάτων) δημιουργώντας μέσα από ποικιλία σχεδίων και με έμφαση στα στοιχεία της γραμμής, του περιγράμματος, του σχήματος και του μεγέθους.</p> <p>Πηγές 1. Συλλογή με φωτογραφίες και σχέδια με γάτες</p> <p>2. Barney Saltzberg, <i>Beautiful Oops</i>, 2010</p> 	<p>1.2.1 Να προσδίδουν νοήματα στους εικαστικούς τους πειραματισμούς που αφορούν τυχαία σχήματα και φιγούρες ζώων, σε σχέση με τον εαυτό τους.</p>

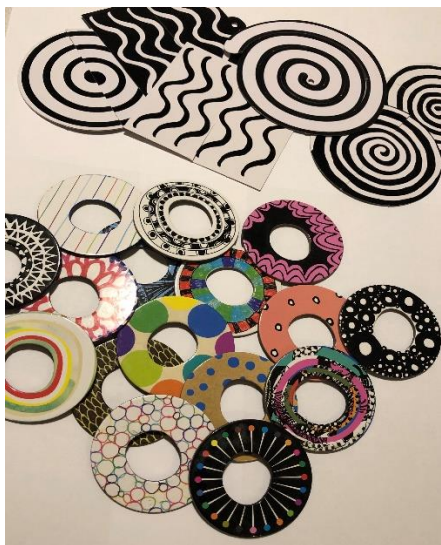
3. Βίντεο: Barney Saltzberg, *Beautiful Oops*
<https://www.youtube.com/watch?v=2fZjMYdQjGM>

4. Βίντεο: Lines
<https://www.youtube.com/watch?v=bafDzTmCwto&list=PLPHWbKpdkwYjB0osny6fixYqWPWpcS6tu&index=5>

5. Κάρτες (ή εκτυπωμένες εικόνες) με γραμμές και σχήματα

ΤΙ; (Αναφέρεται στον Δείκτη Επιτυχίας 2)

Σε ποιο εικαστικό λεξιλόγιο δίνεται έμφαση;

Γραμμή (ευθεία, καμπύλη, ζικ ζακ, σπείρα, χοντρή, λεπτή, περίγραμμα), σχήμα, μέγεθος (μεγάλο – μικρό)

2.1.1. Να αξιοποιούν τη γραμμή (ευθεία, καμπύλη, ζικ ζακ, χοντρή, λεπτή, περίγραμμα), το σχήμα και το μέγεθος μέσα από παρατήρηση και τους δικούς τους εικαστικούς πειραματισμούς.

ΠΩΣ; (Αναφέρεται στους Δείκτες Επιτυχίας 3, 4, 5)

Ποιες πρακτικές υιοθετούνται που να εξυπηρετούν τη συγκεκριμένη ομάδα παιδιών;

Πειραματισμοί με τυχαία σχήματα, μετασχηματισμοί, τοποθέτηση σχημάτων, σύνθεση με παρατήρηση μέσω σχεδίου και φαντασίας

3.2.1 Να χρησιμοποιούν τεχνικές όπως παρατήρηση μέσω σχεδίου και πειραματισμούς με τυχαία σχήματα για παραγωγή έργων δύο διαστάσεων.

4.1.1 Να αντιδρούν με πολλαπλούς τρόπους (λεκτικά και μη λεκτικά) στα εικαστικά τους έργα και σε εικόνες για ενεργοποίηση της φαντασίας και εμπλοκή τους σε εικαστικές εμπειρίες.

Μέσα – Υλικά:

χρωματιστά μολύβια, μαρκαδόροι, πενάκια, ατομική γόμα στικ, ψαλίδι, χαρτί woodfree σε μεγέθη A3 και A4, εικαστικό ημερολόγιο

Οργάνωση Χώρου/Τάξης:

Τα υλικά που θα χρειαστούν τα παιδιά για κάθε μάθημα, τα εικαστικά ημερολόγια καθώς και τα έργα (σε εξέλιξη και τα τελειωμένα) αποθηκεύονται σε ράφι της τάξης, μετά από συνεννόηση με τον/την εκπαιδευτικό της τάξης. Χρησιμοποιούνται κουτιά και καλάθια για την αποθήκευση των υλικών και την εύκολη μετακίνησή τους από και προς το εργαστήριο Τέχνης. Όταν μαζευτούν αρκετά τελειωμένα έργα, μεταφέρονται και αρχειοθετούνται στο ράφι κάθε τμήματος, στο εργαστήριο Τέχνης. Για την ενότητα αυτή, ο/η εκπαιδευτικός μοιράζει στα παιδιά τα εικαστικά ημερολόγια και τα υλικά, αφού βάλει στα χέρια του/της αντισηπτικό. Τα παιδιά χρησιμοποιούν μολύβια, γόμα στικ, και μαρκαδόρους ή πενάκια που μπορεί να έχουν μέσα στην κασετίνα τους.

Πορεία δραστηριοτήτων

ΜΑΘΗΜΑ 1

Αφόρμηση

Επίδειξη από εκπαιδευτικό: Ο/Η εκπαιδευτικός στέκεται στο κέντρο της αίθουσας ώστε να έχουν θέαση όλα τα παιδιά. Σηκώνει ψηλά ένα κομμάτι λευκό χαρτί σε μέγεθος Α3 και αρχίζει να το σκίζει με τυχαίες κινήσεις. Προτρέπει τα παιδιά να τον/την παρακολουθήσουν για να δουν τι θα γίνει στη συνέχεια. Συνεχίζει να το σκίζει γυρίζοντας το γύρω γύρω, και λέει στα παιδιά ότι τώρα δεν το σκίζει τυχαία αλλά προσπαθεί να φτιάξει ένα σχήμα. Ρωτά τα παιδιά τι τους θυμίζει το σχήμα που έκανε. Μετά από την ανακοίνωση των απαντήσεών τους καταλήγουν ότι πρόκειται για ένα παράξενο ζώο, ή πουλί, ή ψάρι, ή κάτι άλλο ζωντανό!

Μετάβαση

Ο/Η εκπαιδευτικός παρακινεί τα παιδιά:

- Θα θέλατε να δοκιμάσετε να σχίσετε και σεις ένα μεγάλο κομμάτι λευκό χαρτί και να το μετατρέψετε σε κάτι;

Δραστηριότητα 1: Πειραματισμός

Ο/Η εκπαιδευτικός αφού απολυμάνει τα χέρια του/της, μοιράζει στα παιδιά λευκό χαρτί Α3 και τα καλεί να επαναλάβουν τη διαδικασία. Τονίζεται ότι δεν θα χρησιμοποιήσουν ψαλίδι, αλλά θα πειραματιστούν με το σχίσσιμο του χαρτιού τους και θα προσπαθήσουν να φτιάξουν κάτι ζωντανό που μπορεί να υπάρχει στην πραγματικότητα, μπορεί και όχι. Αφού τα παιδιά πειραματιστούν με το σχίσσιμο, δείχνουν το έργο τους από τη θέση τους και τα κοντινά παιδιά παρατηρούν και προσπαθούν να μαντέψουν τι έφτιαξαν.

Μετάβαση

Στη συνέχεια ο/η εκπαιδευτικός δείχνει το δικό του κομμάτι σχισμένου χαρτιού και λέει στα παιδιά:
- Άραγε μπορώ να το κάνω να φαίνεται καλύτερα ότι πρόκειται για ζώο/πουλί/ψάρι;

Δραστηριότητα 2: Δημιουργία

Επίδειξη από εκπαιδευτικό: Ο/Η εκπαιδευτικός τοποθετεί στον λευκό πίνακα της τάξης τη χάρτινη φιγούρα που έσχισε και με ένα μαρκαδόρο (ειδικό για επιφάνεια πίνακα) σχεδιάζει γραμμές στην άκρια του κομμένου χαρτιού με κίνηση προς τα έξω, ώστε να σχεδιάσει και πάνω στον λευκό πίνακα. Σηκώνοντας το χαρτί αποκαλύπτεται πάνω στον πίνακα σχεδιασμένη η φιγούρα του ζώου.

Στη συνέχεια προσθέτει χαρακτηριστικά προσώπου όπως μάτια, μύτη, στόμα, αλλά και ποικιλία γραμμών στο σώμα του. Αυτό γίνεται και στο κομμάτι του χαρτιού αλλά και στο αποτυπωμένο σχήμα στον λευκό πίνακα.

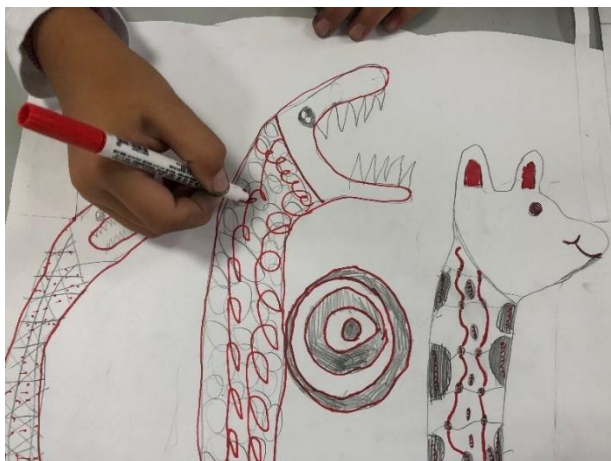
Ο/Η εκπαιδευτικός προβάλλει το βίντεο ή/και δείχνει στα παιδιά το βιβλίο του Barney Saltzberg, *Beautiful Oops* (2010), και ιδιαίτερα τη σελίδα 5 όπου παρουσιάζεται ένα κομμένο χαρτί και ο μετασχηματισμός του σε ένα ζώο. Τα παιδιά παρατηρούν το σχισμένο τους κομμάτι χαρτί και λένε τις σκέψεις τους για τη φιγούρα που σκέφτονται να φτιάξουν.

Ο/Η εκπαιδευτικός, αφού απολυμάνει τα χέρια του/της, δίνει στα παιδιά ένα κομμάτι λευκό χαρτί σε μέγεθος Α3 και τα καλεί α) να αποτυπώσουν πάνω σε αυτό τη φιγούρα του ζώου τους που είχαν κόψει πριν, είτε με μολύβι είτε με μαρκαδόρους, β) να προσθέσουν χαρακτηριστικά προσώπου και να δείξουν καλύτερα τι ζώο/πουλί/ψάρι είναι.

Στη συνέχεια ο/η εκπαιδευτικός στέκεται στο κέντρο της αίθουσας και υψώνει-ταυτόχρονα δύο κάρτες που δείχνουν διάφορες γραμμές, καλώντας τα παιδιά να παρατηρήσουν την πλησιέστερη τους κάρτα και να αναπαραστήσουν με τα χέρια τους στον αέρα τη γραμμή που εντοπίζουν και σε διάφορες κατευθύνσεις (οριζόντια, κάθετα, διαγώνια). Ονομάζουν τις γραμμές που φτιάχνουν (ευθεία, καμπύλη, ζικ ζακ, σπείρα, χοντρή, λεπτή) και στη συνέχεια καλούνται να τις προσθέτουν στο έργο τους με διάφορα χρώματα χρησιμοποιώντας μολύβι, χρωματιστά μολύβια, μαρκαδόρους και πενάκια. Ο/Η εκπαιδευτικός συνεχίζει να υπενθυμίζει τα διάφορα είδη γραμμών δείχνοντας τις κάρτες όπου χρειάζεται.

Θέαση έργων - Στοχασμός

Τα παιδιά καλούνται από τη θέση τους να δείξουν τα σχέδια που έφτιαξαν και με το σχισμένο χαρτί και με την αποτύπωσή του σε χαρτί μεγέθους Α3. Ονομάζουν τα ζώα/πουλιά/ψάρια τους, χρησιμοποιώντας ευφάνταστα ονόματα και παρουσιάζουν μονόλογους που να συστήνονται και να σχολιάζουν τα είδη γραμμών που έχουν στο σώμα τους.

ΜΑΘΗΜΑ 2

Αφόρμηση

Αφού κάποια παιδιά δείξουν τα ζώα/πουλιά/ψάρια που δημιούργησαν, ο/η εκπαιδευτικός ρωτάει:

- Ποια είναι τα αγαπημένα σας ζώα;
- Αν έχετε κατοικίδια, ποια είναι αυτά;
- Τα παρακολούθησατε να κάθονται; Να τρώνε; Πώς κοιμούνται;

Μετάβαση

Ο/Η εκπαιδευτικός ρωτάει τα παιδιά:

- Θα θέλατε να μάθετε ποιο είναι το δικό μου αγαπημένο ζώο;

Ο/Η εκπαιδευτικός προβάλλει τη φωτογραφία μιας γάτας, και παρακινεί τα παιδιά να παίξουν ένα παιχνίδι.

Δραστηριότητα 1: Παιγνίδι εξερεύνησης

Ένα παιδί καλείται να διαλέξει ένα κομμάτι της φωτογραφίας (π.χ. το πάνω μέρος) και να παρατηρήσει και να περιγράψει μόνο το συγκεκριμένο μέρος της φωτογραφίας, το οποίο ανακοινώνεται (π.χ «στο πάνω μέρος της φωτογραφίας βλέπω ...»). Τονίζεται ότι το παιδί δεν θα εξηγήσει τι βλέπει, δεν θα δώσει τις δικές του ιδέες, αλλά απλά θα ανακοινώσει την προσεκτική του περιγραφή. Ένα δεύτερο παιδί συνεχίζει την περιγραφή του ίδιου μέρους της φωτογραφίας (πχ. «στο πάνω μέρος βλέπω επίσης...»). Συνεχίζεται η περιγραφή και των υπόλοιπων μερών της φωτογραφίας από άλλα παιδιά. Στο τέλος δίνουν τις δικές τους ιδέες όπως πού νομίζουν ότι βρίσκεται η γάτα, τι μέγεθος έχει κλπ. Καλούνται επίσης να αναπαραστήσουν στον αέρα με κινήσεις του χεριού τους το ζώο που βλέπουν, δίνοντας έμφαση στο περίγραμμα. Στη συνέχεια δέχονται ερωτήσεις για τα δικά τους γατάκια, αν έχουν, και καλούνται να τα περιγράψουν.

Δραστηριότητα 2: Παρατήρηση μέσω σχεδίου

Προβάλλεται μια συλλογή από διαφορετικές φωτογραφίες και σχέδια με γάτες, και τα παιδιά τις παρατηρούν, αυτή τη φορά σιωπηλά, και επιλέγουν μία αγαπημένη. Καλούνται να σχεδιάσουν με μολύβι στο εικαστικό τους ημερολόγιο το περίγραμμα του ζώου που διάλεξαν. Ο/Η εκπαιδευτικός παροτρύνει τα παιδιά να αφήσουν το μάτι τους να περιπλανηθεί στο περίγραμμα και να

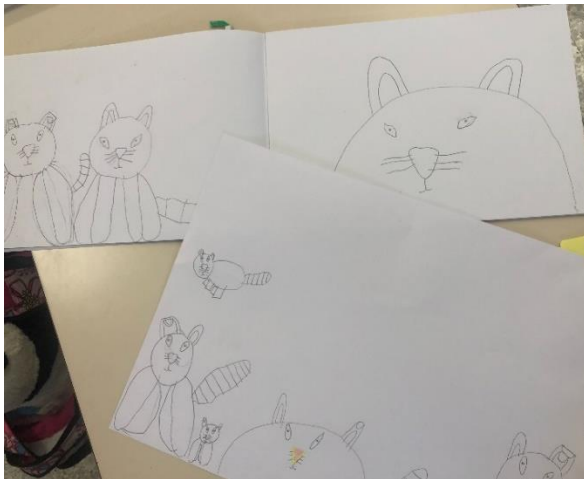
σχεδιάζουν ταυτόχρονα και αργά, χωρίς να κοιτάζουν συνεχώς στο χαρτί τους. Τους καλεί επίσης να σχεδιάσουν κάθε καμπύλη και προεξοχή που βλέπουν.

Ενδεικτικές ερωτήσεις προς τα παιδιά:

- Δέστε το σχέδιο σας. Τι παρατηρείτε;
- Πώς φτιάξατε το ζώο σας, με ίσιες ή καμπύλες γραμμές; Με ζικ ζακ ή με σπείρα;
- Τι καινούριο μάθατε για τις γάτες μέσα από το σχέδιο σας; Τι σχεδιάσατε στο κεφάλι τους; Προσέξατε τα αυτιά τους; Τι σχήμα έχουν;
- Πώς είναι η δική σας γάτα; Έχει ομοιότητες με αυτές που βλέπετε;

Δίνεται στα παιδιά από ένα χαρτί Α3 και καλούνται να επιλέξουν μία νέα γάτα από φωτογραφία, και να επαναλάβουν τη διαδικασία του σχεδίου στο χαρτί. Καλούνται και πάλι να επικεντρώσουν την προσοχή τους στο περίγραμμα του ζώου και να σχεδιάζουν με το μολύβι τους ταυτόχρονα και αργά. Με τη χρήση διαφόρων γραμμών και την επαναφορά του λεξιλογίου προσθέτουν επίσης, λεπτομέρειες στο εσωτερικό.

Στη συνέχεια μπορούν να δουν ξανά το σχέδιο που έκαναν στο εικαστικό ημερολόγιο και να το μεταφέρουν στο νέο τους χαρτί, ή να επιλέξουν νέα φωτογραφία από την προβολή και να επαναλάβουν τη διαδικασία σχεδίου. Προτρέπονται να σχεδιάσουν τη νέα τους γάτα σε διαφορετικό μέγεθος από την προηγούμενη. Έτσι δίνεται έμφαση στους όρους μεγάλο-μικρό.

Θέση έργων - Στοχασμός

Τα παιδιά καλούνται να δείξουν σε μικρές ομάδες και από τις θέσεις τους τα έργα τους. Προτρέπονται να χρησιμοποιήσουν λεξιλόγιο που χαρακτηρίζει το περίγραμμα και τις γραμμές. Καλούνται να απαντήσουν αν τους άρεσε η διαδικασία σχεδίου, και τους ζητείται να πουν ιδέες για τη συνέχεια του έργου τους. Τίθεται το ερώτημα και αφήνονται να εκφραστούν ελεύθερα:

- Λέτε να κάνουν παρέα αυτές οι γατούλες με τα παράξενα ζώα, πουλιά και ψάρια που φτιάξατε στο προηγούμενο μάθημα;

Μάθημα 3

Αφόρμηση

Γίνεται θέαση και των δύο σχεδίων των παιδιών από τα προηγούμενα μαθήματα και τίθεται ξανά το ερώτημα:

- Λέτε να θέλουν να κάνουν παρέα οι γατούλες με τα παράξενα ζώα, πουλιά και ψάρια που φτιάξατε στο προηγούμενο μάθημα; Ποιες είναι οι ιδέες σας;

Μετάβαση

Ο/Η εκπαιδευτικός λέει στα παιδιά ότι θα μπορούσαν να επιλέξουν από δύο ιδέες: α) να κόψουν φιγούρες και από τα δύο σχέδιά τους και να τις συνθέσουν σε νέο, β) να διαλέξουν ένα από τα δύο σχέδια και να προσθέσουν σε αυτό φιγούρες από το άλλο.

Δραστηριότητα 1: Δημιουργία - Εξέλιξη

Τα παιδιά διαλέγουν μία από τις δύο ιδέες και κόβουν με το ψαλίδι ή σχίζουν τις φιγούρες τους για να τις τοποθετήσουν στο σχέδιο. Χρησιμοποιούν επίσης και τη φιγούρα που έφτιαξαν με το σχισμένο χαρτί στο πρώτο μάθημα. Δεν τις κολλούν αμέσως, αλλά δοκιμάζουν διάφορους τρόπους τοποθέτησης.

Ενδεικτικές ερωτήσεις προς τα παιδιά για την εξέλιξη του έργου τους:

- Σε ποια σημεία του χαρτιού σας θα τοποθετήσετε τις κομμένες/σχισμένες σας φιγούρες;
- Θα τοποθετήσετε τις μεγάλες μαζί με τις μικρές ή θα ομαδοποιήσετε όλες τις μεγάλες μαζί και όλες τις μικρές μαζί;
- Σκεφτήκατε να αφήσετε κάποια φιγούρα σας να βγαίνει έξω από το χαρτί;

Όταν πειραματιστούν αρκετά με την τοποθέτηση των φιγούρων τους, χρησιμοποιούν ατομική γόμα για να τις κολλήσουν.

Επόμενες ενδεικτικές ερωτήσεις:

- Ποια ζώα του έργου σας νομίζετε θέλουν να γεμίσουν με γραμμές και χρώματα; Μιλήστε τους για λίγο να μάθετε!
- Ποια ζώα θα ήθελαν να μείνουν μαυρόασπρα; Ποια να μείνουν άδεια;

Ο/Η εκπαιδευτικός θυμίζει στα παιδιά ότι θα μπορούσαν να γεμίσουν με τις γραμμές που έμαθαν, τις φιγούρες τους. Προβάλλεται το βίντεο Lines και καλούνται α) να αναγνωρίσουν τις γραμμές που αναφέρθηκαν μέχρι τώρα, β) να διαλέξουν κάποιες καινούριες γραμμές για να χρησιμοποιήσουν στις φιγούρες τους.

Καλούνται να πάρουν μολύβια, χρωματιστά πενάκια και μαρκαδόρους και να γεμίσουν το σχήμα κάποιων φιγούρων τους με γραμμές και χρώματα. Μπορεί να γίνει επίδειξη από τον/την εκπαιδευτικό σε χαρτί αναρτημένο στον πίνακα. Δίνεται έμφαση στα διαφορετικά είδη γραμμής, στο πάχος της γραμμής, καθώς και στο μέγεθος της. Χρησιμοποιούνται και οι κάρτες για να δοθούν περισσότερες ιδέες για είδη γραμμών.

Θέαση έργων - Στοχασμός

Τα παιδιά καλούνται να δείξουν από τις θέσεις τους τα τελειωμένα τους έργα. Προτρέπονται να χρησιμοποιήσουν το λεξιλόγιο της ενότητας μέσα σε διάλογο που θα παρουσιάσουν, καθώς μιλάνε οι φιγούρες του σχεδίου μεταξύ τους. Μπορούν να προσθέσουν ήχους, να δώσουν τίτλο στο έργο τους, να τα φανταστούν να ζωντανεύουν και να φεύγουν από το χαρτί τους.

Επέκταση – Άλλες ιδέες

Μπορούν να καλύψουν το φόντο με το τρίψιμο ξυσμάτων από χρωματιστά μολύβια. Επιλέγουν 2-3 χρωματιστά μολύβια, τα ζύνουν πάνω στο άσπρο φόντο, και με ένα κομμάτι βαμβάκι τα τρίβουν όπου υπάρχει λευκό χαρτί. Δοκιμάζουν να κάνουν και αναμίξεις χρωμάτων.

Σχολείο: Δημοτικό Σχολείο Κόρνου

Σχεδιασμός/Εφαρμογή Μαθήματος: Νικολέτα Αυγουστή, Σύμβουλος Τέχνης

Εποπτεία: Τερέζα Λαμπριανού, ΕΔΕ Τέχνης

Σχολική Χρονιά: 2020-2021